

Program för stabilisering av ekonomin inom sektorn för växande och lärande

Svenskspråkiga utbildningssektionen 28.04.2026 § 29
307/02.02.00/2026

Beredning och tilläggsuppgifter:
direktören för grundläggande utbildning och gymnasieutbildning
Rikard Lindström, rikard.lindstrom@borga.fi

Stadsfullmäktige i Borgå beslutade i december att staden under våren 2026 ska bereda ett program för stabilisering av ekonomin till följd av det försämrade ekonomiska läget. Stadsstyrelsen beslutade att inleda beredningen av programmet vid sitt sammanträde 2.2.2026 § 27.

Det svaga ekonomiska läget utmanar kommunekonomin i Finland. Även Borgå stads ekonomi bedöms försvagas avsevärt under de kommande åren till följd av minskade intäkter från samfundsskatten, om inte driftsutgifterna kan anpassas. Stadens ekonomi beräknas uppvisa ett tydligt underskott åren 2027–2028 och även därefter är utsikterna utmanande. Samfundsskattens intäktsnivå sjunker betydligt jämfört med de senaste åren åtminstone under en övergångsperiod och den långsiktiga utvecklingen är svår att förutse. Även utvecklingen av statsandelarna är förenad med osäkerheter, och en statsandelsreform kan ytterligare försvaga stadens ekonomiska läge.

Stadens totala utgifter uppgår till cirka 266 miljoner euro (BF 2026), varav sektorn för växande och lärande svarar för cirka 131 miljoner euro. Stadens intäkter uppgår till cirka 84 miljoner euro (BF 2026), varav sektorns intäkter är cirka 5 miljoner euro.

En ekonomi i balans och på hållbar grund möjliggör en rimlig nivå på skuldsättning och beskattning. Detta skapar förutsättningar för att utveckla invånarnas välfärd, stärka stadens livskraft samt genomföra nödvändiga investeringar även under perioder med svagare skatteintäkter.

Enligt stadsstyrelsens beslut 2.2.2026 § 27 baseras beredningen av programmet för stabilisering av ekonomin på följande riktlinjer:

1. Stadens beroende av variationer i samfundsskatten minskas så att ekonomin hålls i balans i olika konjunkturlägen. Zielbilden är att stadens ekonomi är i balans under fullmäktigeperioden, dvs. att det kumulativa resultatet för åren 2025–2029 är noll eller positivt, exklusive engångsposter.
2. Vid utgången av fullmäktigeperioden ska verksamhetsbidraget per invånare ligga klart närmare genomsnittet för C21-städerna.

- Målsättningen är att skillnaden högst uppgår till 250 euro över genomsnittet (nuvarande nivå cirka 500 euro över genomsnittet).
3. Programmet omfattar alla stadens sektorer och affärsverk. I första hand eftersträvas strukturella lösningar och produktivitetsåtgärder som ger bestående besparingar och i minsta möjliga mån påverkar kvaliteten på stadens tjänster. Servicenivån kan reduceras i den mån den överstiger det lagstadgade.
 4. Ekonomin balanseras genom en kombination av åtgärder: minskning av verksamhetsutgifter, prioritering och tidsjustering av investeringar samt strävan efter ökade verksamhetsintäkter, bland annat genom engångsvisa försäljningar av anläggningstillgångar. Utgångspunkten är att undvika höjningar av kommunalskatte- och fastighetsskatteprocenten.
 5. Investeringar prioriteras och periodiseras så att stadens lånestock hålls under kommunernas genomsnitt fram till slutet av fullmäktigeperioden.
 6. Personalkostnaderna eftersträvas minska genom nya arbetssätt samt genom att utnyttja personalomsättning och pensioneringar. Samtidigt granskas organisationens funktionsduglighet, som infördes 2023, och vid behov genomförs justeringar.
 7. Programmet förs till stadsfullmäktige för beslut i juni 2026, varefter budgetramen för år 2027 fastställs i enlighet med det godkända programmet. Nämnder och direktorer ska godkänna sina sektorsvisa åtgärdsförslag senast 30.4.2026.
 8. För att uppnå målen eftersträvas enligt nuvarande bedömning stabiliseringsåtgärder på minst 8 miljoner euro inom sektorernas driftsekonomi, vilket motsvarar cirka 3 procent av stadens totala utgifter. Nya prognoser som färdigställs under våren kan påverka målbilden.
 9. Under beredningen hörs personalen, stadens påverkansorgan, invånarna samt övriga relevanta intressentgrupper.

Det stabiliseringsbehov som riktas till sektorn för växande och lärande uppgår till sammanlagt 4,2 miljoner euro, vilket motsvarar cirka hälften av stadens totala stabiliseringsbehov. Programmet har beretts som en del av stadens samlade arbete med att stabilisera ekonomin och med beaktande av sektorns verksamhetsspecifika särdrag samt stadsstyrelsens riktlinjer.

Av sektorns verksamhetsutgifter utgör personalkostnader cirka 57 procent, vilket medför att en betydande del av stabiliseringsåtgärderna riktas mot denna kostnadspost. I beredningen har sektorernas strukturer, kostnadsutveckling och möjliga besparingsåtgärder analyserats utifrån en realistisk genomförbarhet. Åtgärdernas konsekvenser har bedömts ur ekonomiskt och verksamhetsmässigt perspektiv samt med hänsyn till barn och unga samt personalen.

Stabiliseringen inom sektorn för växande och lärande genomförs och följs upp genom följande helheter:

- Minskning av personalkostnader genom bland annat:
 - anpassning av servicenät och serviceutbud
 - minskning av antal tidsbundna anställningar
 - indragning av uppgifter och omorganisering
 - utnyttjande av naturlig avgång och pensionering
 - effektivisering av administrativt arbete och ledningsstrukturer
- Översyn av köp av tjänster och serviceavtal
- Omprövning av beviljade understöd
- Mer precisa materialanskaffningar
- Beaktande och optimering av leasingkostnader för maskiner och utrustning

I beredningen har särskilt beaktats verksamhetens bundenhet till läsår, vilket innebär att stabiliseringsåtgärderna sträcker sig över en längre tidsperiod än ett enskilt budgetår. Cirka hälften av åtgärderna infaller under läsåret 2026–2027, en del under läsåret 2027–2028 och resterande åtgärder genomförs under läsåret 2028–2029.

För den svenskspråkiga utbildningen inleddes arbetet med bestående kostnadsminskningar efter att stadsfullmäktige godkände budgeten för 2025. Stadens beredning och budgetdokument visade samstämmt att ekonomin riskerar att försämrats betydligt under åren 2026–2027. Samfundsskatten bedömdes vara den enskilt största osäkerhetsfaktorn, men även stadens ökande skuldsättning krävde vägval både gällande investeringar och drift.

Mot bakgrund av de tydligt identifierade riskerna för åren 2026–2027 gjordes ett arbete redan i planeringen av läsåret 2025–2026, där dessa behov togs i beaktande. En stramare resursplanering inleddes därmed redan vintern 2025. Detta gav konkreta resultat som kunde avläsas i budgetutfallet för 2025, där lönekostnaderna låg klart under budget. Samtidigt skedde ändringar i lagstiftningen inom utbildningen, med nya uppgifter inom stöd för lärandet och tilläggstimmar, vilka båda tilldelades tilläggsfinansiering genom höjda statsunderstöd.

Åtgärderna i stabiliseringsprogrammet som berör den svenskspråkiga grundläggande utbildningen och gymnasieutbildningen har delvis konkretiserats inom såväl sektorn för växande och lärande som inom uppgiftsområdet, i och med att besluten för nästa läsår har fattats i den svenskspråkiga utbildningssektionen. Sektionens beslut om timresurser och handledartjänster påverkar sju månader av budgetåret 2027. Planeringen av undervisningen har genomförts i gott samarbete med områdesrektorerna och skolornas rektorerna samt med sektionen, med målet att både upprätthålla en godtagbar kvalitet och anpassa

kostnaderna till en lägre nivå än tidigare. Lönekostnaderna kan ses som verktyget, men orsakerna ligger i strukturer: gruppstorlekar, organisationsmodeller, elevantagning och stödsystem.

Stabiliseringsåtgärderna inom den svenskspråkiga grundläggande utbildningen och gymnasieutbildningen baserar sig på en kombination av tidigt genomförd resursanpassning, strukturella förändringar och långsiktig planering. Tyngdpunkten ligger på justeringar i undervisningens timresurser, omorganisering av elevantagning samt en stegvis omställning av stödet för lärande, där centralisering och förstärkt specialpedagogisk kompetens ersätter nuvarande arbetssätt. Kostnadsminskningarna genomförs i huvudsak genom naturlig avgång, minskade tidsbegränsade anställningar och minskat behov av övertid, utan uppsägningar. Parallellt vidtas åtgärder som berör ledningsstrukturer, materialanskaffning, digital utrustning och gymnasiets kursutbud. Sammantaget syftar åtgärderna till att anpassa kostnadsnivån till ett mer hållbart läge, samtidigt som lagstadgade uppgifter och utbildningens grundläggande kvalitet tryggas.

En oro kopplad till åtgärderna finns särskilt inom följande områden:

- I vilken utsträckning de summor som anges i stabiliseringsprogrammet motsvarar utfallet klarnar sent, eftersom lönekostnaderna för ett läsår första gången kan bedömas i sin helhet tidigast i oktober 2026.
- Kostnader för ordnandet av undervisning för elever i behov av extra stöd, då stödet under en övergångsperiod ordnas både i samtliga skolor och centralt, innan den nya centraliserade modellen är fullt implementerad.
- Att en stor del av kostnadsminskningarna berör lönekostnader, samtidigt som viss statistik indikerar att det inte i första hand är dessa som förklarar att kostnaden per elev är högre i Borgå än i jämförelsekommuner, vilket behöver beaktas i tolkningen av jämförelser mellan kommuner.
- Flera åtgärder genomförs parallellt inom samma tidsperiod och ökar kraven på ledning, uppföljning och förändringsledning i skolorna
- Förändringar i elevantal eller i sammansättningen av elevgrupper, särskilt vad gäller stödbehov, kan påverka kostnadsutfallet trots genomförda anpassningsåtgärder

Bilaga: stabiliseringsprogrammet

Direktören för grundläggande utbildning och gymnasieutbildning

Sektionen antecknar det planerade programmet för stabilisering av ekonomin inom sektorn för växande och lärande för kännedom och sänder det vidare till nämnden för växande och lärande för behandling, med hälsningen att den bifogade delen av programmet

för stabilisering av ekonomin inom sektorn för växande och lärande för år 2027 kan godkännas i stadsstyrelsen och vidare i stadsfullmäktige.

Vidare vill sektionen framhålla att ett lyckat arbete inom utbildningen kräver:

- tidig anpassning på grund av läsår kontra budgetår,
- samarbete och delaktighet på alla nivåer
- samt balans mellan lagstadgade uppgifter och ekonomi.

Paragrafen justeras direkt.

Under mötets gång framförde ordförande med understöd av vice ordförande följande förändringsförslag:

Sektionen antecknar det planerade programmet för stabilisering av ekonomin inom sektorn för växande och lärande för kännedom och sänder det vidare till nämnden för växande och lärande för behandling, med hälsningen att;

Svenska utbildningen har inlett sparåtgärder redan tidigare läsår, vilket sektionen anser bör beaktas i helheten.

I praktiken genomförs nu sektorns inbesparingar inom undervisning, handledarresurser samt läromedels- och materialanskaffningar. För sektionen är det viktigt att staden för eleverna säkerställer en kvalitativ och psykosocialt trygg undervisning, skapar kontinuitet och är en pålitlig arbetsgivare.

En stor del av kostnaderna som läggs på sektorn är interna inom stadens organisation, såsom hyror, städ- och måltidstjänster samt administrativa inhouse-tjänster. Dessa fastställs centralt och sektorn har i praktiken inga möjligheter att påverka dem.

Sektionen vill att de pålagda kostnaderna och deras kostnadsutveckling uppmärksammas som en viktig pusselbit i stadens arbete med att nå långsiktiga strukturella inbesparingar och lägre kostnader per elev.

Vidare vill sektionen framhålla att ett lyckat arbete inom utbildningen kräver:

- tidig anpassning på grund av läsår kontra budgetår,
- samarbete och delaktighet på alla nivåer
- samt balans mellan lagstadgade uppgifter och ekonomi.

Paragrafen justeras direkt

Susanne Hellström förslög följande tillägg till ordförandes förslag och fick understöd av Frank Lundgren:

Sektionen föreslår att inbesparningarna i gymnasiets kursutbud tas bort från listan på besparing i den bifogade delen av programmet för stabilisering av ekonomin inom sektorn för växande och lärande för år 2027. Sektionen skickar vidare det uppdaterade programmet för stabilisering av ekonomin inom sektorn för växande och lärande, med denna ändring, till nämnden för växande och lärande för behandling.

Ordförandes förslag ställdes mot Susanne Hellströms förslag. Ordförandes förslag vann med 5 - 2.

Till följande ställdes ordförandes förslag mot föredragningen. Ordförandes förslag vann 7-0.

Beslut

Sektionen beslöt med rösterna 7-0 avge följande som sitt utlåtande vidare till nämnden för växande och lärande samt stadsstyrelsen: Sektionen antecknar det planerade programmet för stabilisering av ekonomin inom sektorn för växande och lärande för kännedom och sänder det vidare till nämnden för växande och lärande för behandling, med hälsningen att; Svenska utbildningen har inlett sparåtgärder redan tidigare läsår, vilket sektionen anser bör beaktas i helheten.

I praktiken genomförs nu sektorns inbesparingar inom undervisning, handledarresurser samt läromedels- och materialanskaffningar. För sektionen är det viktigt att staden för eleverna säkerställer en kvalitativ och psykosocialt trygg undervisning, skapar kontinuitet och är en pålitlig arbetsgivare.

En stor del av kostnaderna som läggs på sektorn är interna inom stadens organisation, såsom hyror, städ- och måltidstjänster samt administrativa inhouse-tjänster. Dessa fastställs centralt och sektorn har i praktiken inga möjligheter att påverka dem.

Sektionen vill att de pålagda kostnaderna och deras kostnadsutveckling uppmärksammas som en viktig pusselbit i stadens arbete med att nå långsiktiga strukturella inbesparingar och lägre kostnader per elev.

Vidare vill sektionen framhålla att ett lyckat arbete inom utbildningen kräver:

- tidig anpassning på grund av läsår kontra budgetår,
- samarbete och delaktighet på alla nivåer
- samt balans mellan lagstadgade uppgifter och ekonomi.

Paragrafen justerades direkt

Liitteet

- 1 KasvO vakauttaminen toimenpide-ehdotukset, SVUBS
28.4.2026

Utdragets riktighet bestyrker 29.04.2026

Annika Lundström
planerare

**** Detta dokument är elektroniskt undertecknat ****

Anvisning för sökande av ändring gäller paragraferna: § 29

BESVÄRSFÖRBUD

Omrövning får inte begäras eller kommunalbesvär anföras i fråga om beslut som endast gäller beredning eller verkställighet.

Lagrum: 136 § i kommunallagen.